

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پاسخ به شبهات تفحص شهدا

کمیته جستجوی مفقودین
ستاد کل نیروهای مسلح

بهمن‌ماه ۱۴۰۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کمیته جستجوی مفقودین در سال ۶۹ آغاز به کار کرد و در سال ۷۱ با مصوبه شورای عالی امنیت ملی و ستاد کل نیروهای مسلح رسمیت پیدا نمود.

از پایان جنگ تا کنون پیکر مطهر چند شهید تفحص شده، چه تعداد شناسایی شده و چه تعداد باقی مانده؟

در طول دوران دفاع مقدس بیش از ۱۹۶ هزار شهید تقدیم گردید که از این بین پیکرهای مطهر قریب به ۵۰ هزار شهید در مناطق عملیاتی برجای ماندند. با تلاش گروه‌های تفحص شهدا در طول ۴۳ سال گذشته (یعنی پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ تا امروز) پیکرهای مطهر قریب به ۴۷۰۰۰ شهید کشف شدند.

تلاش برای شناسایی از طریق پلاک، مدارک و نشانه‌های هویتی صورت گرفت. بعد از سال ۸۱ علم ژنتیک هم به کمک شناسایی پیکرهای مطهر شهدا آمد که از بین پیکرهای تفحص شده، پیکرهای مطهر حدوداً ۳۵ هزار شهید شناسایی و به خانواده‌هایشان تحویل گردید و بیش از ۱۲ هزار شهید نیز به صورت گمنام در مکان‌های عمومی و گلزارهای شهدا به خاک سپرده شدند.

عملیات تفحص شهدا برای کشف پیکرهای مطهر قریب به ۲۳۰۰ شهید دیگر ادامه خواهد داشت.

در طول این سال‌ها، اجساد بیش از ۲۰ هزار عراقی نیز توسط گروه‌های تفحص، کشف و طی فرایند تبادل مرزی و همچنین حین عملیات در خاک عراق به مقامات عراقی تحویل شده است.

عملیات تفحص شهدا چرا این قدر طولانی شده و چه موقع به اتمام می‌رسد؟

جنگ عراق علیه ایران در طول نوار مرز مشترک به طول ۱۶۰۹ کیلومتر در مدت زمان ۸ سال انجام شد که از جهت وسعت، پراکندگی و تعداد پیکرهای مطهر شهدا و اجساد عراقی برجای مانده، تعداد قابل توجهی است.

عملیات تفحص شهدا در داخل ایران و خاک عراق بعد از پذیرش قطعنامه شروع شد و پس از شروع حمله نظامی آمریکا به عراق (از سال ۸۲ به مدت ۸ سال) متوقف شد.

پس از سقوط صدام و استقرار دولت مردمی، عملیات تفحص شهدا در خاک عراق، ماهانه و به‌طور منظم انجام می‌شود. مگر در شرایط خاص عراق مثل اربعین، ماه مبارک رمضان، انتخابات در عراق، اعتصابات، شیوع کرونا و مسائل امنیتی که عملیات متوقف می‌شود.

شرایط برای کاوش همیشه هم مستمر برقرار نبوده؛ مثل شرایط جوی، آب‌گرفتگی، شتاب تحولات عمرانی و سازندگی، رویارویی با شرایط سخت مناطق، متنوع بودن اراضی کاوش، عدم امنیت، میادین مین گسترده و ... باعث توقف و یا کندی در انجام عملیات تفحص گردیده است.

کمبود اطلاعات محل دفن شهدا در خاک عراق اعم از قبرستان‌ها، محل دفن دسته جمعی شهدا و سایر مکان‌های غیر عملیاتی دسترسی به شهدا را دشوار نموده است. لذا نیاز به کار اطلاعاتی فراوان جهت دسترسی به عوامل مسئول در دوره صدام و ... دارد که این موضوع هم بسیار با چالش و فرسایش زمانی همراه است.

از طرفی کار تفحص شهدا در مراحل پایانی خود است و در این شرایط، به جهت پراکندگی محل دفن پیکرها، انجام عملیات تفحص شهدا بسیار سخت‌تر شده است.

با توجه به وجود علم ژنتیک چرا هنوز شهدا به صورت گمنام دفن می‌شوند؟

همیشه استفاده از به روزترین فناوری‌ها و تجهیزات علمی برای انجام عملیات کاوش در دستور کار کمیته جستجوی مفقودین بوده است. از سال ۷۰ برای دستیابی به علم ژنتیک تلاش فراوانی شد، ولی همان سال پزشکان متخصص این حوزه در جلسه‌ای با حضور سردار باقرزاده فرمانده کمیته جستجوی مفقودین اعلام نمودند این علم در انحصار آمریکا بوده و هزینه ۱۰۰۰ دلاری برای بررسی ژنتیکی از استخوان یک پیکر در بر دارد.

در سال ۸۱ با پشتیبانی کمیته جستجوی مفقودین، یکی از پزشکان حاذق به خارج از کشور اعزام و موفق به کسب علم شناسایی ژنتیکی از بافت سخت استخوانی شدیم، اما تحریم‌ها در خرید تجهیزات فنی این تخصص ادامه داشت. با کمک کمیته بین‌المللی صلیب سرخ تجهیزات وارد کشور گردید و علم و ابزار ژنتیک از سال ۸۱ به کمک کار شناسایی پیکرهای شهدا آمد.

این بدان معناست که در حال حاضر شهدای گمنامی که قبل از سال ۸۱ تدفین شده‌اند به دلیل عدم وجود نمونه دی ان ای امکان شناسایی ندارند.

در زمینه احراز هویت شهدای گمنام، کار با بررسی روی یک بافت سخت مثل استخوان آغاز می‌شود که ممکن است با آسیب سوختگی نیز همراه شده باشد. همچنین وضعیت خاک و شرایط جوی که شهدا در آنجا تفحص می‌شوند در امر شناسایی بسیار مؤثر است و باعث می‌شود این فرایند سخت و زمان‌بر شود. از طرفی این شرایط ممکن است باعث استحاله استخوان شهدا گردد و در نتیجه امکان دسترسی به زنجیره دی ان ای از آن استخوان تقریباً غیر ممکن گردد. به همین دلیل تا کنون از بین نمونه‌های استخوانی شهدای تفحص شده که به مرکز ژنتیک تحویل گردیده، تنها ۱۵ درصد به نتیجه قطعی و شناسایی شهدا منتهی شده است.

از طرفی نمونه خون اخذ شده از پدر و مادر و همچنین در مرحله بعد فرزند، خواهر و برادر ملاک عمل است. نکته مهم اینکه قریب به ۷۰ درصد از رزمندگان شهید دوران دفاع مقدس مجرد بودند.

بخش قابل توجهی از والدین شهدا تا قبل از سال ۸۱ فوت شده بودند و طبعا نمونه خونی از والدین شهید در بانک وجود ندارد. لذا درصد قابل توجهی از امکان شناسایی شهدای گمنام به دلیل عدم وجود نمونه خون والدین شهدا کاهش می‌یابد.

همین موضوع باعث می‌شود شناسایی شهدا از طریق این علم بعضا سال‌ها به طول می‌انجامد. لذا فتوایی از رهبر معظم انقلاب ملاک عمل کمیته جستجوی مفقودین و معراج شهدا در این مورد است، متن فتوا بدین شرح است:

«رهبر معظم انقلاب: در صورت یأس از شناسایی، پیکرهای طیبه سریعا و با احترام دفن شوند.»

بر همین اساس پس از انتقال شهدا اگر شهیدی شناسایی شود بلافاصله طی مراحل و تشریفات خاصی به خانواده اطلاع داده خواهد شد ولی اگر شهیدی که کشف شده از هیچ طریقی شناسایی نشود، بعد از اخذ نمونه دی ان ای و کدگذاری واحد، به عنوان "شهید گمنام" در مراکز عمومی و ... تشییع و تدفین می‌شود. حال اگر بعد از تدفین شهید، نمونه دی ان ای با نمونه خون خانواده‌ای مطابقت داشت، این شهید شناسایی می‌شود و به خانواده وی اعلام خواهد شد که شهید در کدام نقطه تدفین شده است.

لذا بر همین اساس است که با وجود علم ژنتیک، برخی از شهدا گمنام دفن می‌شوند.

چه ضرورتی دارد که بعد از گذشت ۴۳ سال از پایان جنگ هنوز دنبال کشف شهدا هستید؟

عملیات جستجوی مفقودین در جنگ‌ها فقط منحصر به ایران نیست. کشورهای درگیر جنگ برای بازگرداندن کشته‌های‌شان و پایان دادن به چشم‌انتظاری خانواده‌های مفقودالاطر، همیشه اهتمام ویژه‌ای داشته‌اند و بعضا با گذشت بیش از یک قرن هنوز در تلاش برای کشف بقایای اجساد کشته‌شدگان جنگ خود هستند.

به‌عنوان مثال:

با گذشت دو قرن از جنگ‌های ناپلئون، بقایا و اجساد ۱۲۶ سرباز روسی و فرانسوی در سال ۲۰۲۱ کشف و تشییع شدند.
(منبع: یورونیوز، سال ۱۳۹۹)

با گذشت ۱۰۹ سال از جنگ جهانی اول، کشور آلمان همچنان به دنبال کشف بقایای کشته‌های جنگ جهانی اول است.
(منبع: یورونیوز، سال ۱۴۰۰)

گروهی داوطلب در آلمان ۷۵ سال پس از جنگ جهانی دوم، حفاری‌هایی را برای یافتن سربازان مفقود انجام می‌دهند.
(منبع: یورونیوز، سال ۱۴۰۰)

کره جنوبی جسد بعد از حدود ۶۰ سال، اجساد ۱۲ سرباز خود که در جنگ دو کره در سال ۱۹۵۳ کشته شده بودند را از کره شمالی به کشورش منتقل کرد.
(منبع: شبکه تی آر تی ترکیه، سال ۱۴۰۲)

ترکیه هم در سال ۲۰۱۸ اجساد ۵۰۰ سرباز خود را از کره شمالی به کشورش بازگرداند.
(منبع: خبرگزاری ایرنا، سال ۱۳۹۷)

بقایای اجساد ۱۰۹ سرباز چینی کشته شده در جنگ کره، پس از ۷۳ سال از کره جنوبی به چین بازگردانیده و طی مراسمی رسمی به خاک سپرده شدند.
(منبع: باشگاه خبرنگاران جوان، سال ۱۴۰۰)

جمهوری اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و تلاش ویژه‌ای برای پایان دادن به چشم‌انتظاری خانواده‌های مفقودالاثر انجام داده است. به طوری که

طبق اعلام مجامع بین‌المللی همچون کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، اقدامات جمهوری اسلامی ایران از لحاظ کیفیت و کمیت آمار، در طول ۴۳ سال گذشته در کل دنیا بی نظیر و در خصوص پیگیری برای بازگرداندن مفقودان جنگ، عملکرد جمهوری اسلامی با کشف بیش از ۴۷۰۰۰ شهید و شناسایی بیش از ۳۵۰۰۰ شهید منحصر به فرد بوده است.

از طرفی قاطبه کشورهای درگیر جنگ در دنیا نه تنها اجساد کشته‌های جنگ خود را با احترام و تشریفات نظامی به کشورهای خود منتقل می‌کنند، بلکه آن‌ها را در مهم‌ترین مراکز شهری و دانشگاهی و نظامی خود به خاک سپرده و همراه با ساخت و احداث یادمان‌های با شکوه سربازان گمنام، آئین‌های ویژه‌ای را در طول سال برایشان برنامه‌ریزی می‌کنند.

به‌عنوان نمونه می‌توان از دانشگاه‌های تورنتو کانادا، کاین فرانسه، برکلی، اوهایو و آبراهام لینکن آمریکا و یادبود سرباز گمنام در مناطق شهری پاریس، روسیه، آمریکا، هنگ کنگ، ارمنستان و بلاروس یاد کرد.

مهم‌تر از همه موارد ذکر شده، خانواده‌های چشم‌انتظاری هستند که هنوز منتظر خبری از شهیدشان، شب را به صبح می‌رسانند. هر روز برایشان مثل شب عملیات است. فرزندشان را برای دفاع از اسلام و میهن به جبهه فرستادند و حالا کمترین کار این است که خبری از فرزندشان داشته باشند. و این تکلیفی مهم برای حکومت اسلامی است که تا آخرین شهید را تفحص نموده و به خانواده‌های‌شان بازگرداند. رهبر مهظم انقلاب نیز از گروه‌های تفحص شهدا خواستند تا بازگرداندن آخرین شهید این کار ادامه یابد.

بعد از ۴۳ سال، چرا هنوز لباس‌های بعضی از شهدا سالم هستند؟

پوشاک نظامی با توجه به نوع ارگان، منطقه آب و هوایی، پوشش زمینی، نوع عملیات، نوع وظیفه سرباز، زمان صلح یا جنگ و ... باید تابع عوامل مختلف کیفی باشد و بر اساس همین موضوع از الیاف مختلفی با درصد نخ و پلی استر متفاوت تولید می‌شود. هر چه مقدار الیاف نخ و پنبه بیشتری داشته باشد در برابر فرسایش آسیب‌پذیر تر بوده و هر چه درصد الیاف پلی استر و ... آن بیشتر باشد به دلیل ماندگاری بسیار بالای مواد شیمیایی و پلاستیک، در برابر فرسایش ماندگارتر خواهد بود.

همچنین این امکان وجود دارد وقتی لباس در عمق خاک باشد، با توجه به عدم برخورد نور و هوا کمتر آسیب می‌بیند.

لذا لباس‌های شهدایی که دارای درصد بیشتری از مواد پلی استر باشند و یا در عمق بیشتری از خاک تفحص شوند سالم‌تر می‌ماند و لباس‌های شهدایی که در سطح

نزدیکتری به خاک تفحص شوند،
بخش نخ و پنبه آن زودتر دچار فرسایش
شده و فقط بخش‌هایی از تار یا پود لباس
باقی می‌ماند.

ولی همه وسایل همراه شهدا که پلاستیک
دارد مثل خودکار، شانه، کارت شناسایی،
دفترچه و ... همگی سالم باقی می‌مانند.

آیا تشییع شهدا سیاسی است و هر موقع مردم به موضوعی اعتراض کنند، پس از آن شهدا در خیابان‌ها تشییع می‌شوند؟

عملیات تفحص شهدا بر اساس اطلاعات دقیق از اسامی و تعداد شهدای مفقودالامر انجام می‌پذیرد.

تعداد شهدای مفقود شده و تعداد شهدای تفحص شده و تعداد شهدای باقی مانده همیشه اعلام می‌گردد، یعنی دقیقاً مشخص است که چه میزان شهید باید تفحص شود.

گروه‌های تفحص شهدا بر اساس توافق سالیانه با طرف عراقی و با نظارت کمیته بین‌المللی صلیب سرخ جدول عملیاتی سالانه را تهیه و نیروها بر اساس آن برای انجام عملیات کاوش به عراق اعزام می‌شوند. بر اساس این جدول گروه‌های تفحص در طول سال به‌طور مستمر (۲۰ روز از ماه کاوش، ۱۰ روز مرخصی) در خاک عراق کاوش می‌کنند و شهدای تفحص شده

به‌طور متوسط سالانه ۳ الی ۴ بار از طریق مرزهای رسمی وارد میهن اسلامی می‌شوند.

بعد از ورود پیکرهای مطهر به معراج شهدا، بلافاصله عملیات شناسایی آغاز می‌شود. بالطبع برخی از شهدا شناسایی شده و به خانواده‌های‌شان تحویل داده می‌شود و برخی از شهدا شناسایی نمی‌شوند که پس از اخذ نمونه دی ان ای (به‌عنوان شهید گمنام) آماده تشییع و تدفین می‌شوند.

نکته مهم دیگر این که تشییع شهدای گمنام سالانه یک بار و در ایام شهادت حضرت زهرا سلام‌الله‌علیها در سراسر کشور انجام می‌گردد.

شهدای شناسایی شده نیز بعد از انجام تشریفات و اطلاع‌رسانی، بر اساس نظر خانواده شهید در محل زندگی خانواده تشییع و در گلزار شهدا خاکسپاری می‌گردد.

شهدایی هم که به‌طور قطعی گمنام تلقی می‌گردند، پس از اخذ نمونه دی ان ای در مکان‌های مختلف تشییع محلی و به خاک سپرده می‌شوند.

آیا تفحص شهدا مصداق نبش قبر است؟ مگر نبش قبر حرام نیست؟

شهدایی که در مناطق عملیاتی تفحص می‌شوند اصلاً دفن نشده‌اند که تفحص ایشان مصداق نبش قبر باشد. بلکه در همان مکانی که شهید شده‌اند؛ برجای مانده‌اند.

شهدایی که در گورهای دسته‌جمعی تفحص می‌شوند هم هیچ‌کدام به وجه شرعی (غسل، کفن، روبه قبله و ...) دفن نشده‌اند.

برخی از شهدایی هم که در قبرستان‌های عراق دفن شده‌اند هیچ‌یک به وجه شرعی دفن نشده‌اند. لذا طبق فتوای رهبر معظم انقلاب اگر میت بی غسل یا بی کفن دفن شده باشد یا بفهمند که غسل او باطل بوده یا به غیر دستور شرع کفن شده یا در قبر، او را رو به قبله نگذاشته باشند نبش قبر حرام نیست.

از کجا معلوم ابدان تفحص شده پیکر شهید هستند یا جنازه عراقی؟

گروه‌های تفحص شهدا بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده از کالک‌های عملیاتی زمان جنگ، آمار پرسنلی، جمع‌آوری اطلاعات فرماندهان در رده‌های مختلف و حتی رزمندگان؛ کالک‌های جدیدی بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده تهیه نموده و مناطقی که شهدا در آن منطقه برجای مانده‌اند را لکه‌گذاری و مشخص می‌نماید که در هر لکه چه یگانی از کدام استان و با چه استعدادی عمل کرده و چند نفر در منطقه برجای مانده‌اند و بر همین اساس وارد منطقه شده و محورها را بررسی می‌کنند تا به پیکری برسند. وقتی پیکری تفحص می‌شود نشانه‌های زیادی برای تشخیص ایرانی یا عراقی بودن این پیکر وجود دارد، برخی از نشانه‌ها عمومی و قابل تشخیص برای همه مردم است و بدون داشتن تخصص خاص و با دانستن این اطلاعات می‌توان تشخیص داد استخوان‌های کشف شده متعلق به پیکر شهید یا جسد عراقی است.

نشانه‌های متعدد و تخصصی دیگری هم وجود دارد که جزء تجربیات و تخصص نیروهای تفحص است، برخی از نشانه‌های عمومی به شرح زیر هستند:

کلاه

کلاه عراقی‌ها کاملاً با کلاه ایرانی از جهت جنس، انحنا، لبه جلویی و ... تفاوت دارد. الف) کلاه آهنی عراقی طشت شکل و کلاه ایرانی جمع‌تر و گرد می‌باشد.

ب) کلاه پشمی عراقی‌ها دارای آویز در قسمت گوش (مخصوص شمال عراق - کردستان) و کلاه پشمی ایرانی‌ها دارای دید چشم و رنگ مشخص است.

ج) بر روی کلاه‌های ایرانی‌ها معمولاً اشعار انقلابی - اسلامی و یا پیشانی بند درج شده است.

د) کلاه‌های کائوچویی هر دو کشور نیز تفاوتی همچون کلاه آهنی دارد.

چفیه

برخی از شهدای ایرانی دارای شال گردن و عموماً دارای چفیه هستند. در حالیکه در نظام عراق از این البسه‌ها استفاده نشده

است. چفیه‌های ایرانی سفید رنگ با خطوط سیاه و یا سیاه رنگ با خطوط سفید هستند.

لباس ایرانی‌ها

-لباس فرم سیاه: با رنگ سبز، پارچه نازک و ممکن است که آرم سیاه بر روی آن نصب باشد.

-لباس بسیجی‌ها: با رنگ خاکی یا لجنی، با جنس مشخص بدون سر دوشی، جیب از بغل پا، با کمربند و فانسقه است.

-لباس فرم ارتش: از نوع کره‌ای همراه با سردوشی، اتیکت و آرم است.

-لباس گرم بسیج و سیاه: از نوع لباس‌های ورزشی گرمکن و بلوز و شلوار معمولاً با هم هستند. در زمستان نیروهای ایرانی از اورکت‌های معروف به کره‌ای استفاده می‌کردند که جنس آن‌ها به راحتی قابل تشخیص است.

پیراهن عراقی‌ها

- پیراهن عراقی‌ها: ضخیم و با رنگ سبز، دارای سردوشی و دکمه در بغل بلوز و جنس آن مشخص و لباس گرم آن‌ها دارای ژاکت سبز رنگ و سردوشی است.
 - رده‌های کماندویی عراقی دارای لباس لجنی با رنگ مشخص و رانندگان تانک عراقی دارای لباس‌های یک تیکه سبز رنگ به اصطلاح خلبانی هستند.

شلوار

شلوار نیروهای ایرانی ضمن اینکه با همدیگر متفاوت است با شلوارهای عراقی تمایزاتی دارد، شلوار نیروهای بسیج از جنس بلوزهای خاکی دارای جیب‌هایی از بغل پا است، جای کمر بند و یا فانسقه هم به اندازه خاص خود می‌باشد. لباس نیروهای ارتش و ژاندارمری هم از نوع لباس‌های کره‌ای مانند بوده و برخی از آن‌ها شلوارهای چینی قدیم به رنگ سبز بر تن دارند.

فانسقه

فانسقه ایرانی چند نوع است، فانسقه پاسداری با رنگ سبز، فانسقه خاکی رنگ متعلق به نیروهای بسیجی و یا ارتش بوده، قفل بندهای آنها همچنین تعداد سوراخ‌های تنظیم با فانسقه‌های عراقی تفاوت دارد. اما فانسقه عراقی‌ها خاکی رنگ با جنس مرغوب و قفل بندهای خاص خود است.

پوتین

پوتین ایرانی و عراقی از نظر شکل ظاهری تفاوت دارد، ضمن اینکه در زیر پوتین‌های عراقی نوشته‌هایی مانند (صنع فی العراق) - (رقم) و علامتی به صورت مثلث که با حرف (ج) که به معنی جیش است (نیروهای مردمی عراق را جیش الشعبی گویند). اما پوتین‌های ایرانی چند نوع دارد: یک نوع زیر آنها با حروف لاتین کلمه (تاف) نوشته شده و یا کلماتی مانند (پیروزی - وین) درج شده است، اکثر نیروهای بسیجی و پاسدار برای سهولت از زیپ‌های بغل پوتین و یا از پوتین‌هایی با ساق پارچه‌ای استفاده می‌کردند.

در دوران دفاع مقدس بعضی از نیروهای ایرانی (حتی پرسنل ارتش و ژاندارمری) از کفش‌های کتانی استفاده کرده که در عرف نظامی عراق از این نوع کفش‌ها استفاده نشده است.

جوراب رزمندگان ایرانی

-ساق بلند یا ساق کوتاه به رنگ دلخواه و یا جوراب سیاه، ساق بلند و نازک بوده، اما جوراب عراقی‌ها بسیار ضخیم به رنگ سیاه و یا سبز است.

لباس زیر

لباس زیر ایرانی غالباً عرق‌گیر آستین‌دار، شورت پادار و زیرشلوار به رنگ مختلف بود، لباس زیر برخی از ایرانی‌ها هم ورزشی هستند. اما لباس زیر عراقی‌ها بسیار ضخیم و به رنگ سیاه و سبز است.

گتر شلوار

در بین رزمندگان مرسوم بود که از کش‌هایی برای بستن دم‌پای شلوار نظامی به نام گتر استفاده می‌کردند که در عراق استفاده از گتر مرسوم نبوده.

وسایل همراه رزمندگان ایرانی

اسلحه ژ ۳ و مهمات همراه، آمپول آتروپین، پول و سکه‌های ایرانی، مدارک شخصی، عطر، جانماز، قرآن و ادعیه با ترجمه فارسی، شانہ، مسواک، تسبیح، تصویر امام خمینی(ره)، خودکار بیک، وصیتنامه، دست‌نوشته فارسی، سربند با اسماء اهل بیت علیهم‌السلام و شعارهای انقلابی بود.

نارنجک

نارنجک نیروهای ایرانی چهل تیکه با حروف ایرانی و نارنج عراقی‌ها مصری و دارای شکل ظاهری ویژه بود.

قمقمه آب

قمقمه آب ایرانی‌ها پلاستیکی با رنگ سبز و نشان‌نوشته جمهوری اسلامی و نوع فلزی آن از جنس آلومنیوم دارای درب و کیسه نگهدارنده بود. اما قمقمه آب عراقی‌ها پلاستیکی و فلزی بسیار متفاوت دارای کیسه نگهداری به شکل خاص است.

تجهیزات نظامی همراه

تفاوت‌هایی در جای خشاب و حمایل
جای خشاب، فشنگ‌ها، کوله پشتی‌ها،
کوله‌های ار پی جی هفت، سر نیزه
اسلحه‌ها، کیسه جای کمک‌های امدادی،
ماسک، چکمه‌های مخصوص شیمیایی، در
وسایل رزمندگان ایرانی و عراقی وجود
داشت.

کیت امداد شخصی

این کیت شامل وسایل امدادی فردی از
جمله سرنگ و آمپول آتروپین (مخصوص
شیمیایی) که با مدل عراقی کاملاً متفاوت
بوده و روی این تجهیزات کاملاً فارسی
نوشته شده است.

نکته مهم: پس از بررسی همه شرایط عمومی
و تخصصی، اگر یقین حاصل نشود که
استخوان‌های پیدا شده مربوط به پیکر
شهید است یا جنازه عراقی، اصلاً آن پیکر به
ایران منتقل نشده و در یک قبرستانی
مشخص به عنوان میت مسلمان دفن
می‌شود. لذا پیکرهایی که در فرآیند تبادل
قرار می‌گیرند و وارد میهن اسلامی می‌شوند،
یقیناً شهید و ایرانی هستند.

آیا نگه داشتن پیکرهای شهدا در معراج شهدا شرعا اشکال ندارد؟ اساسا این پیکرها تا چه زمانی در معراج نگهداری می‌شوند؟

بر اساس استفتاء اخذ شده از رهبر معظم انقلاب که در صفحات قبل ذکر شد، به‌منظور سپری شدن فرآیند شناسایی، پیکر شهدا را می‌توان در معراج نگه داشت و در صورت اطمینان از عدم امکان شناسایی، پیکر می‌بایست به سرعت و با در نظر گرفتن شرایط لازم، با احترام تشییع و تدفین شود. حالا ممکن است فرآیند شناسایی طولانی شود اما از شناسایی قطع امید نشده باشد، که در این صورت شرعا می‌توان پیکرها را در معراج نگهداری کرد. بر اساس همین قاعده هم اجازه‌ای از رهبر معظم انقلاب اخذ شده که تا وقتی از شناسایی شهدا مأیوس نشده‌ایم، شرایطی فراهم شود تا زائران شهدا بتوانند در ایام راهیان نور و همچنین در معراج شهدای تهران به زیارت شهدایی که هنوز احتمال شناسایی‌شان وجود دارد مشرف شوند. به محض این که این شهدا شناسایی شوند و یا از شناسایی آن شهدای عزیز مأیوس شویم، شهدا برای تشییع و تدفین در سیر تشریفات خاص این امر قرار می‌گیرند.

در پایان...

شما می‌توانید سوالات، شبهات و موضوعاتی که در خصوص تفحص شهدا، شناسایی شهدا، تشییع و تدفین شهدا در ذهن دارید را برای ما ارسال نمایید تا در اسرع وقت پاسخگو باشیم.

- تلفن تماس :

۰۲۱۵۵۶۱۲۹۹۳ - ۵۵۶۰۲۹۹۱ - ۵۵۶۱۲۹۹۰

شماره پیامکی : ۳۰۰۰۱۹۶۳

تلگرام، ایتا، سروش، بله، گپ، روبیکا، ویراستی و توئیتر با نشانی **@tafahoseshohada**

سایت : **www.tafahoseshohada.ir**

برای عضویت در کانال ایتا عدد ۱۴ را
به شماره ۳۰۰۰۱۹۶۳ پیامک کنید

برای عضویت در کانال‌های معراج شهدا
بارکدها را اسکن کنید

ایتا

روبیکا

تلگرام

اینستاگرام

آپارات

بله

سروش

